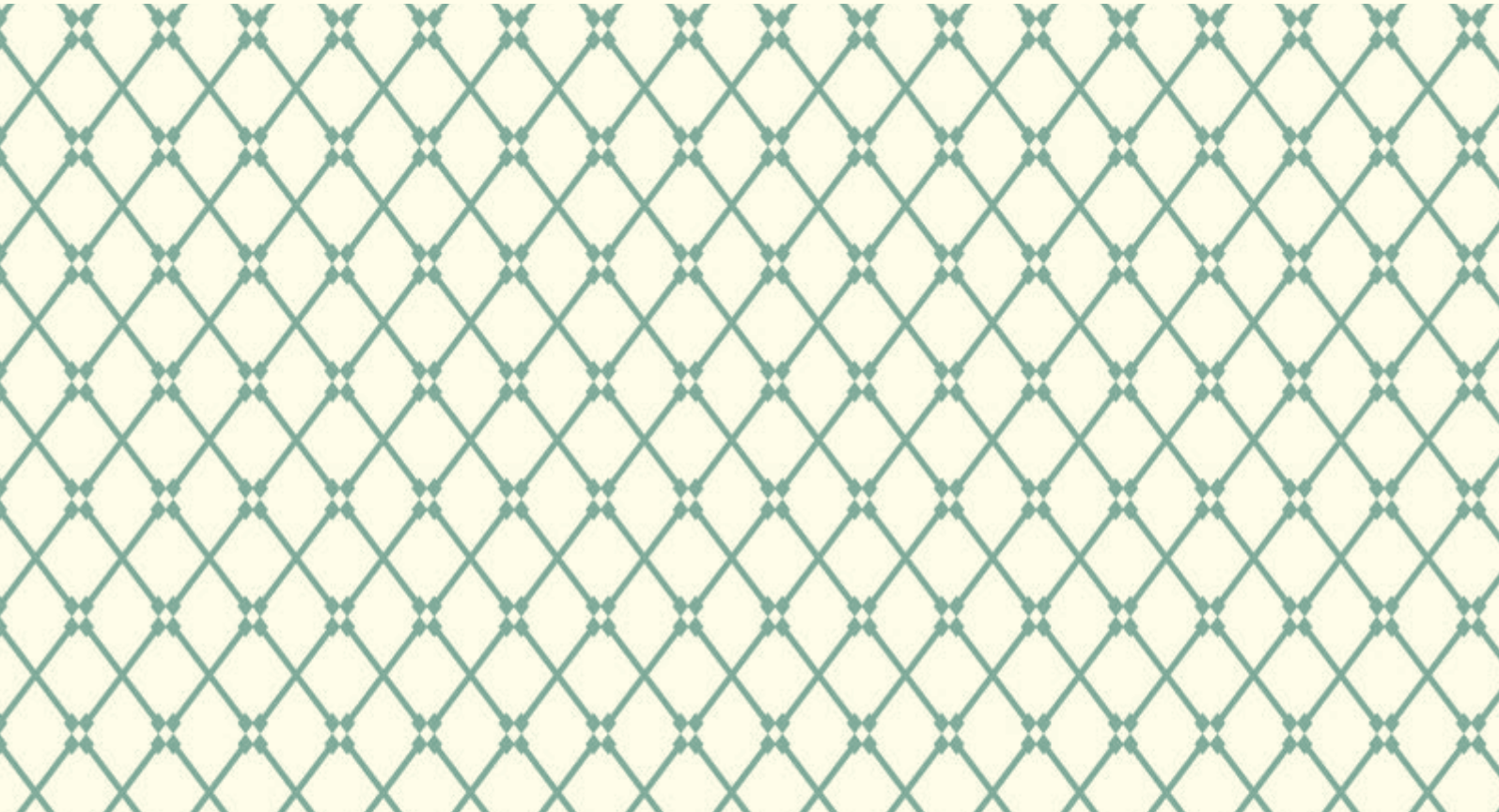

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ: ΜΙΑ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

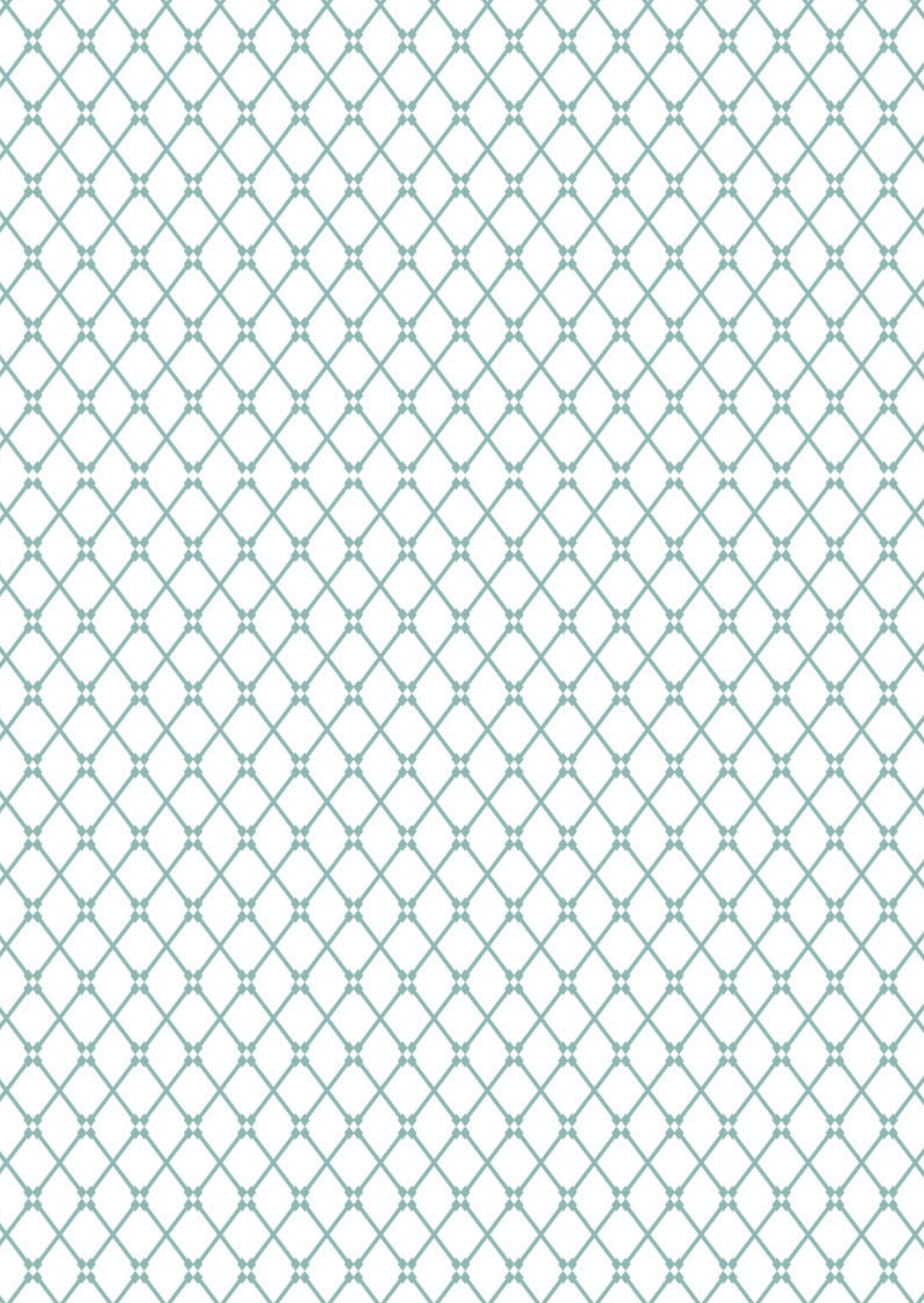
Lonnie D. Kliever, Διδάκτορας Φιλοσοφίας
Καθηγητής Θρησκευτικών Σπουδών
Νότιο Πανεπιστήμιο Μεθοδιστών
Ντάλας, Τέξας, ΗΠΑ
26 Σεπτεμβρίου 1994

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ,
ΜΙΑ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	Επαγγελματικό Υπόβαθρο	1
II.	Ανάθεση	2
III.	Ανάλυση της Σαηεντολογίας ως Θρησκευτικού Οργανισμού	3
	III.I. Η Σαηεντολογία Ανταποκρίνεται στον Ορισμό Οποιασδήποτε Θρησκευτικής Παράδοσης	3
	III.II. Η Σαηεντολογία Επιδιώκει τους Στόχους Οποιασδήποτε Θρησκευτικής Αναζήτησης	6
	III.III. Η Σαηεντολογία Παρουσιάζει τις Διαστάσεις Οποιασδήποτε Θρησκευτικής Κοινότητας	7
	III.IV. Συμπέρασμα	11
IV.	Μια Ανάλυση της Σαηεντολογίας ως Λατρευτικής Κοινότητας	11
	IV. I. Το Αντικείμενο της Λατρείας στη Σαηεντολογία	12
	IV.II. Οι Μορφές της Λατρείας στη Σαηεντολογία	13
	IV.III. Οι Εκδηλώσεις Λατρείας στη Σαηεντολογία	15
	IV.IV. Συμπέρασμα	16

Lonnie D. Kliever, Διδάκτορας Φιλοσοφίας
Καθηγητής Θρησκευτικών Σπουδών
Νότιο Πανεπιστήμιο Μεθοδιστών
Ντάλας, Τέξας, ΗΠΑ
26 Σεπτεμβρίου 1994

ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΙΑ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

I. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Απέκτησα πτυχίο Ψυχολογίας με βαθμό *λίαν καλώς* από το Πανεπιστήμιο Χάρντιν-Σίμονς το 1955. Ολοκλήρωσα το μεταπτυχιακό μου στη Θεολογία με τον βαθμό *καλώς*, στη Θεολογική Σχολή της Νέας Υόρκης το 1959. Έκανα το διδακτορικό μου με θέμα τη θρησκεία και τη φιλοσοφία, στο Πανεπιστήμιο Ντιουκ το 1963.

Έχω υπάρξει μέλος πλήρους απασχόλησης στο διδακτικό προσωπικό της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Τέξας στο Ελ Πάσο, από το 1962 έως το 1965, φτάνοντας στον βαθμό του Αναπληρωτή Καθηγητή, στο Τμήμα Θρησκειών στο Πανεπιστήμιο Τρίνιτι του Σαν Αντόνιο, από το 1965 έως το 1969, στο Τμήμα Θρησκευτικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Ουίνδσορ του Οντάριο, στον Καναδά, από το 1969 έως το 1975, φτάνοντας στον βαθμό του Καθηγητή. Από το 1973, έχω διοριστεί Καθηγητής Θρησκευτικών Σπουδών στο Νότιο Πανεπιστήμιο Μεθοδιστών, υπηρετώντας ως πρόεδρος του Τμήματος Θρησκευτικών Σπουδών από το 1975 μέχρι το 1986 και από το 1993 μέχρι σήμερα.

Είμαι εδώ και καιρό ευπόληπτο μέλος της Αμερικανικής Ένωσης Καθηγητών Πανεπιστημίου, της Αμερικανικής Ακαδημίας Θρησκειών, της Ένωσης για την Επιστημονική Μελέτη της Θρησκείας, της Αμερικανικής Θεολογικής Ένωσης, της Καναδικής Ένωσης για τη Μελέτη των Θρησκειών, της Καναδικής Θεολογικής Ένωσης, του Συμβουλίου για τη Μελέτη των Θρησκειών και έχω εθνικό γραφείο, έχω προεδρεύσει σε επαγγελματικές επιτροπές ή υπηρετήσα σε συντακτικές επιτροπές στις περισσότερες απ' αυτές τις επαγγελματικές ενώσεις.

Είμαι φιλόσοφος της θρησκείας και του πολιτισμού με ειδική αρμοδιότητα στις θρησκείες της σύγχρονης εποχής. Με αυτή μου την ιδιότητα, ενδιαφέρομαι πρωτίστως για την αλλαγή των μορφών της θρησκευτικής πίστης και ασχολούμαι και με τα κύρια και με τα νεότερα θρησκευτικά κινήματα, στον βαθμό που αυτές οι παλιότερες και οι νεότερες θρησκείες ανταποκρίνονται στις προκλήσεις και αλλαγές της σύγχρονης ζωής. Διδάσκω τακτικά μια ποικιλία μαθημάτων σε φοιτητές και αποφοίτους σχετικά με τη συγκριτική, φιλοσοφική και κοινωνική επιστημονική μελέτη των θρησκειών στο Νότιο Πανεπιστήμιο Μεθοδιστών. Συνεχίζω επίσης ένα διαρκές πρόγραμμα επιστημονικής έρευνας και έκδοσης στον τομέα της ειδικότητάς μου, έχοντας εκδώσει πέντε βιβλία που ασχολούνται με τη σύγχρονη θρησκευτική σκέψη με τίτλο *Radical Christianity* (Ριζοσπαστικός Χριστιανισμός) (1968), *H. Richard Niebuhr* (1977), *The Shattered Spectrum* (Το Διαλυμένο Φάσμα), 1981, *The Terrible Meek: Essays on Religion and Revolution* (Ο Τρομερός Πράος: Δοκίμια για τη Θρησκεία και την Επανάσταση), 1987, και *Dax's Case: Essays in Medical Ethics and Human Meaning* (Η Υπόθεση Νταξ: Δοκίμια στην Ιατρική Ηθική και την Ανθρώπινη Σημασία), 1989, καθώς και πολυάριθμα άρθρα σε κορυφαία επιστημονικά περιοδικά όπως *Η Θεολογική Αναθεώρηση του Χάρβαντ*, *Η Εφημερίδα της Θρησκείας*, *Το Περιοδικό της Αμερικανικής Ακαδημίας Θρησκειών*, *Μελέτες για τη Θρησκεία*, *Θρησκεία στη Ζωή*, *Αναθεώρηση Θρησκευτικών Μελετών* και *Η Εφημερίδα για την Επιστημονική Μελέτη της Θρησκείας*.

Ως ειδικός σε σύγχρονες θρησκείες, έχω διεξάγει μια εκτεταμένη εμπεριστατωμένη έρευνα για την Εκκλησία της Σαηεντολογίας. Έχω διαβάσει τα περισσότερα από τα κύρια θεωρητικά κείμενα που γράφτηκαν και δημοσιεύτηκαν από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ, εξέτασα πολλά τεχνικά και διαχειριστικά δελτία προετοιμασμένα από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ και τους διαχειριστικούς και εκκλησιαστικούς αξιωματούχους της Εκκλησίας και εξέτασα αντιπροσωπευτικά δείγματα των εγχειριδίων εκπαίδευσης που χρησιμοποιούνται από τους δασκάλους και τους μαθητές στα διάφορα μαθήματα που προσφέρονται από την Εκκλησία. Έχω επίσης διαβάσει έναν αριθμό από δημοσιογραφικές και επιστημονικές μελέτες σχετικά με την Εκκλησία της Σαηεντολογίας. Επιπλέον, έχω μιλήσει με Σαηεντολόγους που εφαρμόζουν τη Σαηεντολογία και επισκέφθηκα την Εκκλησία τους που βρίσκεται στην 46η οδό και το Κέντρο Διασημοτήτων στην 82η οδό στη Νέα Υόρκη, τον Οργανισμό Υπηρεσιών Φλαγκ στο Κληαργουότερ της Φλόριντα και το Κέντρο Διασημοτήτων στο Ντάλας.

II. ΑΝΑΘΕΣΗ

Μου ζητήθηκε να εκφράσω τη γνώμη μου, ως ειδικός, πάνω σε δύο γενικά ερωτήματα: (1) Είναι «θρησκεία» με όλες τις έννοιες της λέξης η Σαηεντολογία; Και (2) Είναι οι Εκκλησίες

της Σαηεντολογίας «χώροι λατρείας», με ό,τι σημαίνει αυτό; Καταλαβαίνω ότι τα θέματα αυτά προκύπτουν στο πλαίσιο διοικητικών διαδικασιών, για να διαπιστωθεί αν οι Εκκλησίες της Σαηεντολογίας πληρούν τις προϋποθέσεις για απαλλαγή από τον φόρο ακίνητης περιουσίας ως «χώροι λατρείας». Προσεγγίζω αυτές τις ερωτήσεις όχι ως ειδικός ή γνώστης στα νομικά ζητήματα αλλά με την ιδιότητά μου ως φιλόσοφος της θρησκείας και του πολιτισμού, με εξειδικευμένη γνώση σχετικά με τις θρησκείες της σύγχρονης εποχής, συμπεριλαμβανομένης και της Σαηεντολογίας.

Αναμένοντας την πλήρη ανάλυση που ακολουθεί, είμαι πεπεισμένος λόγω της επαγγελματικής μου κατάρτισης και της επιστημονικής μου έρευνας, ότι η Σαηεντολογία είναι ένας θρησκευτικός οργανισμός από όλες τις απόψεις αυτού του όρου, επειδή ανταποκρίνεται στον επιστημονικό ορισμό οποιασδήποτε θρησκευτικής παράδοσης, επειδή επιδιώκει τους στόχους οποιασδήποτε θρησκευτικής αναζήτησης, και επειδή παρουσιάζει τις διαστάσεις οποιασδήποτε θρησκευτικής κοινότητας. Είμαι επίσης πεπεισμένος ότι η Σαηεντολογία είναι μια λατρευτική κοινότητα με κάθε έννοια της λέξης, γιατί το αντικείμενο λατρείας της είναι και απόλυτο και υπερβατικό, οι μορφές της λατρείας της είναι και πνευματικές και εκπαιδευτικές και οι εκδηλώσεις λατρείας και ιδιωτικές και δημόσιες.

III. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΩΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

III.I. Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΟΡΙΣΜΟ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Πολλοί μελετητές στον τομέα των Θρησκευτικών Σπουδών, ορίζουν τη θρησκεία από καθαρά λειτουργική άποψη. Ίσως οι δύο πιο ευρέως αποδεκτοί επιστημονικοί ορισμοί της θρησκείας υπό αυτό το πρίσμα είναι η περιγραφή της θρησκείας από τον φιλόσοφο Paul Tillich ως «η κατάσταση τού να καταλαμβάνεσαι από ένα *υπέρτατο ενδιαφέρον*» και ο χαρακτηρισμός της θρησκείας από τον ιστορικό Frederick J. Streng ως «μέσο *πλήρους μεταμόρφωσης*». Υπό το πρίσμα αυτών των προσεγγίσεων, οποιοδήποτε ενδιαφέρον προσδιορίζει όλα τα άλλα ενδιαφέροντα ως πρωταρχικό ή οποιαδήποτε δύναμη μεταμορφώνει ένα άτομο στον πυρήνα του, μπορούν να θεωρηθούν κατ' ουσίαν θρησκευτικά σε νόημα και σκοπό. Αυτές οι λειτουργικές προσεγγίσεις στον επιστημονικό ορισμό της θρησκείας είναι αρκετά παρόμοιες με τον νομικό ορισμό της θρησκείας που τέθηκε στην υπόθεση *Seeger εναντίον Ηνωμένων Πολιτειών*, Τόμος 380, Αρχεία των ΗΠΑ, σελ. 163 (1965), όπου ορίζεται ότι «η θρησκευτική εκπαίδευση και πίστη περιλαμβάνουν και εκτείνονται σε τέτοιες ειλκρινείς και σημαντικές πεποιθήσεις που καταλαμβάνουν μια θέση στη ζωή *αντίστοιχη* μ' αυτή που στην ορθόδοξη πίστη καταλαμβάνει η πίστη σ' ένα Υπέρτατο Ον».

Ενώ εκτιμώ την επιστημονική χρησιμότητα και τη νομική ορθότητα αυτών των λειτουργικών προσεγγίσεων για τη θρησκεία, οι σκοποί μου ως μελετητή εξυπηρετούνται καλύτερα από έναν κάπως στενότερο ορισμό της θρησκείας. Παρόμοια με την προσέγγιση πολλών άλλων μελετητών στον τομέα των Θρησκευτικών Σπουδών, ορίζω τη θρησκεία ουσιαστικά ως *οποιοδήποτε σύστημα πεποιθήσεων και πρακτικών που ισχυρίζεται ότι εναρμονίζει άτομα και κοινότητες με την υπέρτατη βάση της ύπαρξής τους*. Όλα τα στοιχεία αυτού του ορισμού είναι σημαντικά επειδή υποδεικνύουν τις σημαντικές και αναγκαίες πτυχές κάθε οργανωμένης θρησκευτικής παράδοσης. Κάθε θρησκεία είναι ένα σύστημα *πεποιθήσεων και πρακτικών*. Μια θρησκεία παρέχει έναν τρόπο κατανόησης και συγχρόνως ενασχόλησης με τον κόσμο σε όλο του το μυστήριο και νόημα. Κάθε θρησκεία στηρίζει και υποστηρίζει *άτομα και κοινότητες*. Μια θρησκεία συνδέει το άτομο με μια κοινότητα ατόμων που σκέφτονται και δρουν παρόμοια. Και το πιο σημαντικό απ' όλα, κάθε θρησκεία έχει τις ρίζες της σε μια *υπέρτατη βάση*. Με το «υπέρτατη βάση» αναφέρομαι στην επισήμανση ότι οι θρησκείες συνήθως κινούνται μεταξύ του συνηθισμένου κόσμου και μιας υπερβατικής οντότητας ή δύναμης, η οποία ενοποιεί και συμπληρώνει τον συνηθισμένο κόσμο. Οι θρησκείες μιλούν συχνά γι' αυτή την υπερβατική βάση ως το Ιερό, το Θείο, ή το Άπειρο, ενώ της αποδίδουν ονόματα, όπως Θεός, Αλλάχ ή Βράχμα. Αλλά, όποιο κι αν είναι το όνομα και η εξήγηση αυτής της βάσης, κάθε θρησκεία διαβεβαιώνει για κάποια Υπέρτατη Πραγματικότητα που δίνει απαντήσεις στα ερωτήματα για τη ζωή και τον θάνατο της ανθρώπινης ύπαρξης. Το διακριτικό σήμα όλων των θρησκειών είναι αυτή η σχέση με την υπέρτατη πραγματικότητα.

Χωρίς αμφιβολία, η Σαηεντολογία ανταποκρίνεται τόσο στους λειτουργικούς όσο και στους νομικούς ορισμούς της θρησκείας ως «κατάσταση υπέρτατου ενδιαφέροντος» ή ως «μέσο πλήρους μεταμόρφωσης». Και σίγουρα η Σαηεντολογία ανταποκρίνεται στον στενότερο επιστημονικό ορισμό της θρησκείας που έχω προτείνει. Η Σαηεντολογία παρουσιάζει ένα σύστημα πεποιθήσεων και πρακτικών που ισχυρίζεται ότι εναρμονίζει τα άτομα και τις κοινότητες με την υπέρτατη βάση κάθε ύπαρξης. Πιο συγκεκριμένα, η Σαηεντολογία πληροί την *εκ των ων ουκ άνευ* δοκιμασία για κάθε θρησκεία, αφού διαβεβαιώνει την πραγματικότητα μιας υπέρτατης βάσης της ανθρώπινης ύπαρξης και αντιλαμβάνεται αυτή την υπερβατική βάση με έναν εντελώς πνευματικό τρόπο.

Οι Σαηεντολόγοι βλέπουν την ανθρώπινη ζωή να ωθείται προς την επιβίωση μέσα από οκτώ *δυναμικά* ή σκοπούς. Παρουσιάζουν αυτά τα οκτώ αλληλεπιδραστικά δυναμικά ως ομόκεντρους κύκλους, όπου το πρώτο δυναμικό της ατομικής ύπαρξης περιβάλλεται διαδοχικά και συνεχίζεται στα κυκλικά δυναμικά της κοινοτικής και πνευματικής ύπαρξης. Έτσι, η ύπαρξη σε κάθε δυναμικό συμμετέχει στην απόλυτη πνευματική προέλευση και προορισμό και δείχνει την κατεύθυνση προς αυτά. Το πρώτο δυναμικό είναι η ώθηση προς την επιβίωση μέσω της ατομικής ύπαρξης, το δεύτερο δυναμικό η ώθηση προς την επιβίωση μέσω της οικογενειακής ζωής, το τρίτο δυναμικό

η ώθηση προς την επιβίωση μέσω των ομάδων, το τέταρτο δυναμικό η ώθηση προς την επιβίωση μέσω του ανθρώπινου γένους, το πέμπτο δυναμικό η ώθηση προς την επιβίωση μέσω όλων των μορφών ζωής, το έκτο δυναμικό η ώθηση προς την επιβίωση μέσα από το φυσικό σύμπαν, το έβδομο δυναμικό η ώθηση προς την επιβίωση μέσω του πνευματικού σύμπαντος, και το όγδοο δυναμικό είναι η ώθηση προς την επιβίωση μέσω ενός Υπέρτατου Όντος ή ως το Άπειρο. Έτσι, ενώ τα πρώτα έξι δυναμικά αφορούν κυρίως την πνευματική ευημερία στον καθημερινό κόσμο, το έβδομο και το όγδοο δυναμικό συνδέουν αυτά τα επίπεδα της καθημερινής ύπαρξης με τις πνευματικές διαστάσεις μιας πραγματικότητας που υπερβαίνει ριζικά τον καθημερινό φυσικό και κοινωνικό κόσμο.

Το έβδομο δυναμικό της Σαηντολογίας διαβεβαιώνει για την πνευματική διάσταση της ύπαρξης που υπερβαίνει ριζικά το φυσικό σώμα και τον υλικό κόσμο. Επομένως, αυτή η αντίληψη για τον άνθρωπο ως πνευματικό ον, σχετίζεται με το άφθαρτο *Άτμαν* του ινδουισμού και την αθάνατη ψυχή του χριστιανισμού. Για τη Σαηντολογία, το πραγματικό άτομο δεν είναι το σώμα, και πολύ λιγότερο τα πράγματα που χρησιμοποιούνται για να κοσμοούν και να παρατείνουν τη σωματική ζωή. Το πραγματικό άτομο είναι ένα εγγενώς καλό πνευματικό ον που χρησιμοποιεί το φυσικό σώμα και τον υλικό κόσμο. Οι Σαηντολόγοι αποκαλούν αυτό το αθάνατο πνευματικό ον «θήταν». Σε ιδανική κατάσταση, όταν είναι πλήρως λειτουργικός, ο θήταν έχει απεριόριστες δυνατότητες γνώσης και ισχύος. Παρ' όλα αυτά, ο θήταν δεν μπορεί πλήρως και ελεύθερα να λειτουργεί «ως αιτία» με αυτόν τον τρόπο, έως ότου απελευθερωθεί από τα διανοητικά εμπόδια και τις επιβλαβείς σωματικές και ψυχολογικές παρενέργειες που έχουν προκύψει από πολλές προηγούμενες ζωές ενσαρκωμένης ύπαρξης. Αυτά τα διανοητικά εμπόδια, που ονομάζονται *έγγραμμα* από τους Σαηντολόγους, πρέπει να σβηστούν για να μπορέσει ο θήταν να ανακτήσει τη δημιουργική του δύναμη και σοφία. Αυτή η διαδικασία του σβησίματος εγγράμμων, που ονομάζεται *Κλήαρινγκ* στη Σαηντολογία, έχει ανακαλυφθεί και τελειοποιηθεί από τον Λ. Ρον Χάμπαρντ στην πνευματική θεραπεία της τεχνολογίας της Διανοητικής και της εφαρμοσμένης θρησκευτικής φιλοσοφίας της Σαηντολογίας.

Το όγδοο δυναμικό της Σαηντολογίας διαβεβαιώνει για ένα πνευματικό πλαίσιο της ζωής που υπερβαίνει ριζικά τον εν επιγνώσει εαυτό και το φυσικό σύμπαν. Οι Σαηντολόγοι διστάζουν να δηλώσουν τον πλήρη τεχνολογικό έλεγχο και τη φιλοσοφική κατανόηση αυτού του υψηλότερου επιπέδου πνευματικότητας. Αλλά μια τέτοια διστακτικότητα έχει μια μακράιωνη τιμητική στις θρησκείες του κόσμου. Οι αρχαίοι Εβραίοι συγγραφείς δεν τόλμησαν να γράψουν το όνομα του Θεού, από ευλάβεια μπροστά από το «η δόξα της Παρουσίας Του». Οι Χριστιανοί θεολόγοι του μεσαίωνα αναφέρονταν στον Θεό μόνο ως τον «δρόμο της άρνησης», σε αναγνώριση της υπέρτατης Διαφορετικότητάς του. Οι αρχαίοι Κινέζοι σοφοί επέμεναν ότι «αυτό που μπορεί να θεωρηθεί *Ταό*, δεν είναι το πραγματικό *Ταό*». Οι Ινδοί μυστικιστές του Μεσαίωνα απευθύνθηκαν

στην Υπέρτατη Πραγματικότητα ως «Αυτός μπροστά από τον οποίο όλες οι λέξεις οπισθοχωρούν». Η Σαηεντολογία αντανakλά την ίδια δοκιμασμένη στον χρόνο θρησκευτική μετριοφροσύνη, όταν δηλώνει σαφώς αλλά δεν εξηγεί πλήρως ότι τα άτομα τελικά επιβιώνουν «μέσα από ένα Υπέρτατο Ον» ή «ως το Άπειρο».

III.II. Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ

Κάθε θρησκεία είναι μια αναζήτηση για τη σωτηρία. Πράγματι, η ανάγκη για μια θρησκεία, σε πρώτη φάση, αναπτύσσεται από την αναγνώριση του γεγονότος ότι τα πράγματα δεν είναι εντάξει στον ανθρώπινο κόσμο. Κάθε ανθρώπινο ον ζει κάτω από μια απειλή θανάτου που μπορεί να εξανεμίσει τα πάντα. Πολιτιστικά ιδανικά και κοινωνικοί θεσμοί μπορεί να βελτιώσουν το άτομο και την αξία του, αλλά όχι παγκοσμίως και αιώνια. Οι σκοποί για τους οποίους αγωνίζονται τα ανθρώπινα όντα αποτυγχάνουν όλοι. Οι αυτοκρατορίες που χτίζουν τα ανθρώπινα όντα καταρρέουν όλες. Όμως, κάθε θρησκεία υπόσχεται έναν δρόμο μέσα ή γύρω από την αταξία και την καταστροφή, οι οποίες φαίνεται να στοιχειώνουν όλη τη ανθρώπινη ζωή. Οι θρησκείες του κόσμου διαφέρουν μεταξύ τους στο αν αυτός ο «δρόμος» είναι ένα άτομο ή ένα συλλογικό εγχείρημα, ένα ανθρώπινο ή θεϊκό επίτευγμα, μια επίγεια ή επουράνια ανταμοιβή. Αλλά κάθε θρησκεία υπόσχεται σωτηρία από τον θάνατο και πέρα από τον θάνατο για όλους αυτούς που μαθαίνουν τα πνευματικά μαθήματα και τελειοποιούν τους πνευματικούς τομείς της ζωής.

Η σωτηρία δεν περιορίζεται σε μια τελική νίκη επί του θανάτου σε κάποιον άλλο κόσμο ή στη μελλοντική ζωή. Οι θρησκείες προσφέρουν σωτηρία από τη διανοητική σύγχυση, τον ψυχικό πόνο και το ηθικό χάος που διαταράσσει την ανθρώπινη ζωή σ' αυτόν τον κόσμο και σ' αυτή τη ζωή. Οι θρησκείες συνήθως υπόσχονται δύναμη και παρέχουν τα μέσα για να τα βγάλει κανείς πέρα με όλες τις οριακές καταστάσεις της ζωής. Οι θρησκείες προσφέρουν ισχύ και ανακούφιση σε άτομα που φτάνουν στον έσχατο βαθμό τις αναλυτικές τους ικανότητες, τη φυσική τους αντοχή και την ηθική τους επίγνωση. Με λίγα λόγια, οι θρησκείες έχουν δημιουργηθεί για να σηκώνουν το βάρος της ανθρώπινης σύγχυσης, των δεινών και της διαστροφής.

Όπως και οι άλλες θρησκείες, η Σαηεντολογία όχι μόνο υπόσχεται μια λύση για τον θάνατο, αλλά επίσης παρέχει έναν τρόπο για να υπερνικής την ανθρώπινη σύγχυση, τα δεινά και τη διαστροφή. Ένας στάνταρ ορισμός της Σαηεντολογίας, που εμφανίζεται σε φυλλάδια στις πιο πολλές από τις εκδόσεις της, αντιμετωπίζει άμεσα αυτές τις τρεις υπέρτατες απειλές για την ευημερία: «Η Σαηεντολογία είναι μια εφαρμοσμένη θρησκευτική φιλοσοφία και τεχνολογία που επιλύει προβλήματα σχετικά με το πνεύμα, τη ζωή και τη σκέψη». Για τους Σαηεντολόγους, αυτά τα προβλήματα που μαστίζουν την ανθρώπινη φυλή είναι, σε τελική ανάλυση, πιο πολύ πνευματικά και όχι απλώς σωματικά ή διανοητικά. Υπάρχει ένα βασικό ελάττωμα του πνεύματος ή πιο σωστά

του θήταν, το οποίο αποδυναμώνει το σώμα και συσκοτίζει τη διάνοια. Αλλά η Σαηεντολογία υπόσχεται έναν τρόπο να απελευθερώσει τον θήταν από τις υποσυνείδητες αναμνήσεις εκείνων των καταστροφών που έχει υποστεί στις προηγούμενες ζωές και την εξασθένιση των δυνάμεων από τις οποίες έχει υποφέρει σε αυτή τη ζωή, πράγματα που συσκοτίζουν την επίγνωσή του και ακρωτηριάζουν τις ικανότητές του. Έτσι, η Σαηεντολογία επιδιώκει τον προσωπικό στόχο του κλήαρινγκ της ανθρώπινης διάνοιας, του σώματος και του πνεύματος από όλες τις παρεκκλίσεις.

Όπως κάνουν και άλλες θρησκείες, η Σαηεντολογία αποτελεί μια αναζήτηση της σωτηρίας η οποία θα περιλαμβάνει τόσο τη ζωή σε έναν μελλοντικό «κόσμο» όσο και τη ζωή στον παρόντα. Η αναζήτηση της σωτηρίας από τη Σαηεντολογία επικεντρώνεται στη διαδικασία της πνευματικής συμβούλευσης που ονομάζεται *ώντινγκ* – μια διαδικασία που παρουσιάζει ομοιότητες με τη Δυτική εξομολόγηση και τις τεχνικές του Ανατολικού διαλογισμού. Το *ώντινγκ* καθαρίζει και συγχρόνως καθορίζει την εσωτερική ζωή του θήταν. Τα πρώτα στάδια του *ώντινγκ* ασχολούνται κυρίως με τα πνευματικά δυναμικά του ατόμου, την οικογένεια, την κοινωνική και την παρελθοντική ζωή και έχουν σχεδιαστεί για να παράγουν υγιή και ευτυχισμένα όντα. Τα επόμενα βήματα του *ώντινγκ* ενισχύουν την πνευματική επίγνωση και την ικανότητα του ατόμου, ελευθερώνοντας τελικά τον θήταν από κάθε εξάρτηση από το φυσικό σώμα και το υλικό σύμπαν. Με λίγα λόγια, η Σαηεντολογία προσφέρει την υπόσχεση της ευτυχίας σε αυτή τη ζωή και την αθανασία, για όλους εκείνους που διασχίζουν τη δική της «Γέφυρα προς την Πλήρη Ελευθερία».

Τελικά, οι Σαηεντολόγοι δεν περιορίζουν τις υποσχέσεις της πνευματικής ευεξίας που επιτυγχάνεται μέσω της διαδικασίας του Κλήαρινγκ στο μεμονωμένο άτομο. Ο τελικός σκοπός της πνευματικής τεχνικής του *ώντινγκ* είναι να κάνει «Κλήαρ τον πλανήτη», δημιουργώντας έτσι μια πνευματική κατάσταση οικουμενικής καλοσύνης και διαρκούς ειρήνης. Στο *ώντινγκ*, η Σαηεντολογία ισχυρίζεται ότι κατέχει την «πνευματική τεχνολογία» για την εξάλειψη των πνευματικών αιτιών για όλες τις έχθρες και τις προκαταλήψεις, τις ανισότητες και τις αδικίες, όλους τους πολέμους και την εκμετάλλευση. Μόνο όταν ο πλανήτης γίνει Κλήαρ μ' αυτόν τον τρόπο, τα ανθρώπινα όντα θα καταφέρουν να έχουν έναν «πολιτισμό χωρίς παραφροσύνη, χωρίς εγκληματίες και χωρίς πόλεμο».

III.III. Η ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΙΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Όπως δείχνει η παραπάνω συζήτηση, η θρησκεία δεν είναι απλώς μια ιδιωτική υπόθεση. Η θρησκεία είναι ένα κοινωνικό και ιστορικό φαινόμενο, παρά το γεγονός ότι οι θρησκείες ανυψώνονται και βρίσκουν το καταφύγιό τους στην ανθρώπινη καρδιά. Η θρησκευτική εμπειρία του ατόμου αναπτύσσεται από μια θρησκευτική *κοινότητα* που συντηρεί και μεταδίδει αυτή τη θρησκεία από το ένα άτομο στο άλλο και από τη μια γενιά στην επόμενη. Ως εκ τούτου, κάθε

θρησκευτική κοινότητα οργανώνεται γύρω από τέσσερις σαφείς και αλληλένδετες διαστάσεις. Ως αντανάκλαση του γεγονότος ότι μια θρησκευτική παράδοση έχει θεωρητικές και πρακτικές πτυχές, καθώς και ατομικές και κοινωνικές, οι θρησκευτικές κοινότητες οργανώνονται ως ένα σύστημα θρησκευτικών *πεποιθήσεων*, θρησκευτικών *πρακτικών*, θρησκευτικών *θεσμών* και θρησκευτικών *ηγετών*.

Όπως όλες οι θρησκείες, η Σαηεντολογία δηλώνει ένα διακριτό σώμα θρησκευτικών πεποιθήσεων. Οι Σαηεντολόγοι αφομοιώνουν αυτές τις πεποιθήσεις μέσα από εκτεταμένη ατομική και ομαδική μελέτη των φιλοσοφικών, τεχνικών, ηθοπλαστικών και θρησκευτικών κειμένων του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Πράγματι, αυτά τα κείμενα αποτελούν την έγκυρη πηγή για τις θρησκευτικές πεποιθήσεις της Σαηεντολογίας. Έτσι, τα κείμενα του Ρον Χάμπαρντ λειτουργούν ως ιερές γραφές, έχοντας την ίδια έγκυρη ισχύ για τη Σαηεντολογία όπως έχει και η Αγία Γραφή για τους χριστιανούς, η Τορά για τους Εβραίους, το Κοράνι για τους μουσουλμάνους, το Βιβλίο των Μορμόνων για την Εκκλησία του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών, ή η Επιστήμη και Υγεία με Κλειδιά των Γραφών για την Εκκλησία της Χριστιανικής Επιστήμης. Ως εκ τούτου, ο Λ. Ρον Χάμπαρντ θεωρείται ο Ιδρυτής της Σαηεντολογίας, όπως ο Μωάμεθ θεωρείται ιδρυτής του Ισλάμ ή ο Τζόζεφ Σμιθ Ιδρυτής του μορμονισμού.

Όπως και οι άλλες θρησκείες, η Σαηεντολογία υποστηρίζει ένα διακριτό σώμα θρησκευτικών πρακτικών. Οι Σαηεντολόγοι γιορτάζουν τις τελετές του γάμου, της βάφτισης και της ταφής, σύμφωνα με τους τύπους της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Αλλά η καρδιά της θρησκευτικής ζωής της Σαηεντολογίας είναι οι πρακτικές του πνευματικού *ώντιτινγκ* και της *εκπαίδευσης*. Όντιτινγκ και εκπαίδευση αποτελούν τις δύο πλευρές της Γέφυρας προς την Πλήρη Ελευθερία της Σαηεντολογίας. Το ώντιτινγκ της Σαηεντολογίας, το οποίο παρουσιάζει κάποια ομοιότητα με τη χριστιανική εξομολόγηση και τον βουδιστικό διαλογισμό, *δεν είναι* απλώς μια άλλη εκδοχή της ψυχολογικής συμβούλευσης ή της ψυχαναλυτικής θεραπείας. Το ώντιτινγκ είναι εκείνη η πνευματική άσκηση όπου οι θήταν καθίστανται «καθαροί» από «έγγραμμα» – απελευθερωμένοι από εκείνες τις πνευματικές παγιδεύσεις που συσκοτίζουν τη διάνοια και αποδυναμώνουν το σώμα. Αυτή η διαδικασία καθαρισμού (clearing) προκύπτει σε διαδοχικά βήματα. Κάθε στάδιο του ώντιτινγκ επιτυγχάνει ακόμη πιο υψηλότερα επίπεδα πνευματικής επίγνωσης και ικανότητας. Πράγματι, όταν αρκετά άτομα έχουν γίνει Κλήαρ, ολόκληρος ο πλανήτης έχει την ευκαιρία επίσης να γίνει Κλήαρ. Σύμφωνα με αυτούς τους ατομικούς και συλλογικούς στόχους του ώντιτινγκ, οι Σαηεντολόγοι ασχολούνται επίσης με την ιερή αποστολή της διάδοσης του μηνύματος της Σαηεντολογίας και της παροχής ώντιτινγκ σε άλλους. Όπως και άλλες τέτοιες ιεραποστολικές θρησκείες, όπως ο βουδισμός, ο χριστιανισμός και το Ισλάμ, η Σαηεντολογία επιδιώκει να διαδώσει το μήνυμά της και τα μέσα σωτηρίας που διαθέτει σε όλο τον κόσμο και, τελικά, παντού στο

σύμπαν. Η εκπαίδευση της Σαηεντολογίας είναι απολύτως απαραίτητη για την εκπλήρωση της αποστολής της σε όλο τον κόσμο, πέρα από το ότι είναι απαραίτητη για την πνευματική διαφώτιση των πιστών της. Η εκπαίδευση περιλαμβάνει εντατική και εποπτευόμενη μελέτη των κειμένων, των διαλέξεων και των φιλμ του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Όπως και το ώντιτινγκ, τα εκπαιδευτικά μαθήματα εμφανίζονται σε διαδοχικά βήματα, τα οποία έχουν σχεδιαστεί για να εντείνουν την πνευματική φώτιση και να αναπτύξουν την τεχνική του ώντιτινγκ. Τελικά, μόνο ένας Σαηεντολόγος που έχει εκπαιδευτεί και έχει λάβει ώντιτινγκ κατέχει την πνευματική τεχνολογία για να καθοδηγήσει τους άλλους πάνω στη Γέφυρα προς την Πλήρη Ελευθερία.

Όπως όλες οι θρησκείες, η Σαηεντολογία έχει αναπτύξει εξειδικευμένες κοινωνικές δομές οργάνωσης και ηγεσίας για την εξυπηρέτηση των μελών της και τη διάδοση του μηνύματός της. Η Σαηεντολογία είναι μια εθελοντική θρησκευτική κοινότητα που είναι τυπικά οργανωμένη γύρω από πολυποίκιλες θρησκευτικές δραστηριότητες υπό αυστηρά ιεραρχικό έλεγχο. Οι θρησκευτικές υπηρεσίες της Σαηεντολογίας παρέχονται μέσα από πέντε διαφορετικά είδη θρησκευτικών κέντρων, ανάλογα με το επίπεδο του ώντιτινγκ και της εκπαίδευσης που είναι διαθέσιμα σε ένα δεδομένο κέντρο. Γενικά, το υψηλότερο επίπεδο Οργανισμών παραδίδει όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται από τις χαμηλότερου επιπέδου μίσιον και εκκλησίες. Οι *Μίσιον* της Σαηεντολογίας παραδίδουν όλες τις «Πορείες προς τη Γέφυρα», καθώς και το ώντιτινγκ στις χαμηλότερες «βαθμίδες» προς την κατάσταση του Κλήαρ. Οι *εκκλησίες* της Σαηεντολογίας, που ονομάζονται επίσης και *Οργανισμοί* και βρίσκονται σε μεγάλες πόλεις, προσφέρουν όλες τις «Πορείες στη Γέφυρα», καθώς και εκπαίδευση μέχρι τον «Ώντιτορ Μεταπτυχιακού Κλάσεως V» και ώντιτινγκ μέχρι την κατάσταση του «Κλήαρ». Οι *Οργανισμοί Σαιντ Χιλ* και οι *Ανώτεροι Οργανισμοί*, που βρίσκονται στην Αγγλία, στο Λος Άντζελες, στην Κοπεγχάγη και στο Σίδνεϊ, ειδικεύονται στην εκπαίδευση των ώντιτορ και στα ενδιάμεσα «ΟΤ» (Λειτουργικός Θήταν) επίπεδα μέχρι το «ΟΤ V». Ο *Οργανισμός Παράδοσης Υπηρεσιών του Φλαγκ* της Σαηεντολογίας, στο Κληαργουότερ της Φλόριντα, παραδίδει όλες τις υπηρεσίες προς τα υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης και ώντιτινγκ μέχρι το «ΟΤ VII». Τέλος, μόνο ο *Οργανισμός Παράδοσης Υπηρεσιών του Πλοίου του Φλαγκ* παραδίδει το υψηλότερο επίπεδο του ώντιτινγκ, το «ΟΤ VIII».

Η ιεραρχική δομή της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας βασίζεται σε θρησκευτικές βάσεις και εξυπηρετεί θρησκευτικούς σκοπούς. Η εταιρική δομή της Εκκλησίας σχεδιάστηκε έτσι ώστε να ευθυγραμμίζεται με την εκκλησιαστική δομή και να τη συμπληρώνει. Οι περισσότεροι από τους μεμονωμένους οργανισμούς είναι μια ξεχωριστή οντότητα και λειτουργούν υπό την καθοδήγηση και την εξουσία της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας Διεθνώς, τη μητέρα-εκκλησία της θρησκείας που είναι επιφορτισμένη με τη διάδοση και την εξάπλωση της πίστης. Το Κέντρο Θρησκευτικής Τεχνολογίας είναι το σώμα που ευθύνεται για τη διατήρηση της «γνησιότητας»

της εφαρμοσμένης θρησκευτικής φιλοσοφίας της Σαηεντολογίας και της τεχνολογίας της πνευματικής θεραπείας. Αντιγράφοντας ένα εταιρικό μοντέλο, η Εκκλησία της Σαηεντολογίας αντανakλά τους κυρίαρχους κοινωνικούς θεσμούς της κοινωνίας, όπως η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία αντανakλούσε τις φεουδαρχικές αριστοκρατίες του μεσαιωνικού πολιτισμού, και τα προτεσταντικά δόγματα αντανakλούσαν τις καπιταλιστικές δημοκρατίες του σύγχρονου πολιτισμού. Αλλά το συγκεκριμένο οργανωτικό σχήμα που παίρνει μια δεδομένη θρησκεία είναι ξεκάθαρα διαχωρισμένο από τους διακριτούς θρησκευτικούς σκοπούς που υπηρετεί.

Η ηγεσία της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας βασίζεται στο επιβλητικό θρησκευτικό όραμα και στο κύρος του Λ. Ρον Χάμπαρντ. Σε αντίθεση με τους αρχαίους ιδρυτές θρησκειών όπως τον Βούδα και τον Ιησού, ο Λ. Ρον Χάμπαρντ δεν είναι αντικείμενο θρησκευτικής λατρείας μεταξύ των Σαηεντολόγων, παρόλο που τυγχάνει μεγάλου θρησκευτικού θαυμασμού και αγάπης. Πιο σωστό θα ήταν να λέγαμε ότι η εφαρμοσμένη θρησκευτική φιλοσοφία και η τεχνολογία πνευματικής θεραπείας που ανακάλυψε και ανέπτυξε, είναι από μόνα τους περιβεβλημένα με ιερότητα. Παρ' όλα αυτά, οι Σαηεντολόγοι βλέπουν τον Λ. Ρον Χάμπαρντ ως μια μοναδική μορφή στην ανθρώπινη και κοσμική ιστορία από τότε που μόνος αυτός άνοιξε έναν δρόμο μέσα από τον θάνατο και όλα αυτά τα «κομμάτια θανάτου» που αφαιρούν από τη ζωή τη φυσική υγεία, την ευτυχία και την υπερφυσική της επίγνωση και ικανότητα. Πράγματι, οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν ότι ο Ιδρυτής τους, ο οποίος μετά τον θάνατό του απελευθερώθηκε από τους περιορισμούς του σώματός του και από αυτή τη Γη, συνεχίζει την κατάκτηση της ζωής «προς τα πάνω στο άλλο άκρο της Γέφυρας».

Η Σαηεντολογία δεν έχει αναπτύξει το πλήρες φάσμα θρησκευτικών ειδικών που συναντάμε σε παλαιότερες θρησκευτικές παραδόσεις. Δεν υπάρχει χώρος για «θεραπευτές» ή «αγίους» και καμιά ανάγκη για «προφήτες» ούτε για «μεταρρυθμιστές», σύμφωνα με τις πεποιθήσεις και τις πρακτικές της Σαηεντολογίας. Αλλά οι γενικοί ρόλοι του «ιερέα» και του «δασκάλου» έχουν εδραιωθεί γερά, παρόλο που οι Σαηεντολόγοι αναφέρονται σ' αυτούς τους θρησκευτικούς αξιωματούχους ως *λειτουργούς* και ως *μέλη του προσωπικού* της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Οι λειτουργοί της Σαηεντολογίας είναι καταλλήλως πιστοποιημένοι από την Εκκλησία, μετά την ολοκλήρωση ενός καθορισμένου μαθήματος για τη μελέτη και την πρακτική εξάσκηση, και, ως πιστοποιημένοι λειτουργοί, είναι ειδικά εξουσιοδοτημένοι να διεξάγουν τις Κυριακάτικες Λειτουργίες, γάμους, βαφτίσεις και κηδείες, καθώς και να παραδίδουν τις ανάλογες υπηρεσίες πνευματικού ώντινγκ και εκπαίδευσης. Το προσωπικό της Σαηεντολογίας είναι εκπαιδευμένο για μια γκάμα εξειδικευμένων διδασκαλιών και διοικητικών ρόλων στα διάφορα επίπεδα και τμήματα των οργανισμών της εκκλησίας. Κάποιοι λειτουργοί της Σαηεντολογίας και μέλη του προσωπικού ανήκουν επίσης σε ένα ειδικό θρησκευτικό τάγμα που ονομάζεται *Θαλάσσια Οργάνωση*, τα μέλη του οποίου υπογράφουν συμβόλαιο για να υπηρετήσουν ένα δισεκατομμύριο χρόνια, και

εργάζονται από κοινού για να βοηθούν τις Μίσσιον της Σαηεντολογίας και τις Εκκλησίες να κινούν τα άτομα πάνω στη Γέφυρα, προωθώντας τον στόχο της Εκκλησίας να κάνει Κλήαρ τον πλανήτη και τελικά το σύμπαν. Τέλος, η Σαηεντολογία διαδίδει επίσης τις θρησκευτικές πεποιθήσεις και πρακτικές της, χάρη στα άκρως αφοσιωμένα και εκπαιδευμένα μέλη του προσωπικού της που δεν είναι θρησκευτικοί λειτουργοί, τα οποία είναι επίσης ικανά να παραδίδουν πνευματικό ώντιτινγκ και τα κατάλληλα επίπεδα στο κοινό της Σαηεντολογίας.

III.IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Λόγω της επαγγελματικής μου εκπαίδευσης και της ακαδημαϊκής μου έρευνας που συνοψίζεται παραπάνω, είμαι πεπεισμένος ότι η Σαηεντολογία είναι μια θρησκεία με όλες τις έννοιες της λέξης. Βέβαια, οι πνευματικοί τομείς και οι θεσμικές εφαρμογές της Σαηεντολογίας είναι πράγματα διακριτά, όπως αρμόζει σε μια νέα θρησκεία που επιδιώκει να συνδυάσει την πνευματικότητα των ανατολικών θρησκειών και την ιστορικότητα των δυτικών θρησκειών σε ένα «παν-θρησκευτικό» κίνημα που σέβεται τις άλλες θρησκευτικές παραδόσεις υπερβαίνοντάς τις. Παρ' όλα αυτά, η Σαηεντολογία πληροί σαφώς τον επιστημονικό ορισμό οποιασδήποτε θρησκευτικής παράδοσης, επιδιώκει ξεκάθαρα τους στόχους οποιασδήποτε θρησκευτικής αναζήτησης, και ξεκάθαρα παρουσιάζει τις διαστάσεις οποιασδήποτε θρησκευτικής κοινότητας.

IV.

ΜΙΑ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΩΣ ΛΑΤΡΕΥΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Η λατρεία είναι αναπόσπαστο μέρος κάθε θρησκείας, παρόλο που η πρακτική της λατρείας διαφέρει από θρησκεία σε θρησκεία. Η αδιάσπαστη σχέση μεταξύ θρησκείας και λατρείας είναι προφανής, αν αντιληφθούμε τη λατρεία με βάση την κοινή λογική ως ιδιαίτερα ευλαβική προσήλωση και αφοσίωση. Τέτοιες χαρακτηριστικές στάσεις και ενέργειες υπονοούνται σαφώς στη θρησκεία που ορίζεται λειτουργικά ως «κατάσταση *υπέρτατου* ενδιαφέροντος» ή ως «μέσο *υπέρτατης* μεταμόρφωσης». Η λατρεία είναι προσανατολισμένη σε ισχυρά ενδιαφέροντα. Οι λατρευτικές συμπεριφορές και ενέργειες είναι ακόμα πιο προφανείς στη θρησκεία η οποία ορίζεται στην ουσία ως «ευθυγράμμιση με την *υπερβατική* βάση της προσωπικής και κοινωνικής ύπαρξης». Η λατρεία είναι προσανατολισμένη σε υπερφυσικές ικανότητες. Είτε με τον έναν είτε με τον άλλο ορισμό, όλες οι θρησκείες αρχίζουν και τελειώνουν στη λατρεία.

Οι συμπεριφορές και οι ενέργειες που περιλαμβάνονται στην έννοια της λατρείας εκτείνονται σε ολόκληρη την *ενεργητική πλευρά της θρησκείας*. Με την πιο ευρεία της έννοια, η λατρεία περιλαμβάνει όλες τις τελετουργίες, τις τελετές, τις πρακτικές, τις εορτές, ή τις υπηρεσίες που

λαμβάνουν χώρα μέσα σε ένα ιερό πλαίσιο και για έναν ιερό σκοπό. Υπό το πρίσμα αυτό, η λατρεία μπορεί να κλιμακωθεί από τον δημόσιο εορτασμό ως την ιδιωτική περισυλλογή, από τα επίσημα φεστιβάλ ως τη συνήθη ρουτίνα. Αλλά ο όρος «λατρεία» συνήθως προορίζεται για τη σκόπιμη καλλιέργεια σταθερών θρησκευτικών πεποιθήσεων, αξιών και συναισθημάτων μέσα από μια πειθαρχημένη πορεία δράσης. Ως εκ τούτου, η λατρεία εντάσσει το άτομο σε παγιωμένα πρότυπα της θείας υπηρεσίας, όπως ορίζονται από μια συγκεκριμένη θρησκευτική παράδοση. Φυσικά, οι θρησκευτικές παραδόσεις διαφέρουν μεταξύ τους, πέρα από τα αντικείμενα, τις μορφές και τις περιστάσεις της λατρείας, ανάλογα με τη συγκεκριμένη κατανόηση της θείας και ανθρώπινης πραγματικότητας.

IV.1. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΣΤΗ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ

Στη μακρά ιστορία των θρησκειών, τα αντικείμενα λατρείας έχουν συμπεριλάβει τα πάντα, από υπερφυσικά όντα έως φυσικά αξιοθέατα, από αόρατες δυνάμεις έως ήρωες, από αφηρημένες αρχές έως συγκεκριμένα σύμβολα. Αλλά, όπως έχει δείξει ο ιστορικός Arnold Toynbee, αυτή η φαινομενική ποικιλία στις λατρείες της ανθρωπότητας μπορεί να περιοριστεί σε *τρία* αντικείμενα ή στόχους: τη Φύση, την Ανθρωπότητα, και μια Απόλυτη Πραγματικότητα που δεν είναι ούτε η Φύση ούτε η Ανθρωπότητα αλλά υπάρχει μέσα τους και την ίδια στιγμή πέραν αυτών.

Οι περισσότεροι ιστορικοί της θρησκείας συμφωνούν ότι οι πρώτες μορφές της θρησκείας ήταν ριζωμένες στη λατρεία των φυσικών φαινομένων ή τοπικών κοινοτήτων. Ο πολυθεϊσμός του αρχαίου κόσμου ήταν ύμνος στις δυνάμεις και στις δυνατότητες του φυσικού περιβάλλοντος ή του ανθρώπινου κόσμου. Αυτές οι μορφές λατρείας σίγουρα δεν έχουν εξαφανιστεί από το πρόσωπο της Γης. Αλλά οι μεγάλες «θρησκείες του κόσμου» επικεντρώνονται όλες στη λατρεία της Απόλυτης Πραγματικότητας που υπερβαίνει τόσο τη φύση όσο και την ιστορία.

Αυτή η Απόλυτη Πραγματικότητα γίνεται αντιληπτή με πολύ διαφορετικούς τρόπους μεταξύ των διαφόρων θρησκειών. Σε γενικές γραμμές, οι δυτικές θρησκείες του ιουδαϊσμού, του χριστιανισμού και του Ισλάμ αντιλαμβάνονται αυτή την Απόλυτη Πραγματικότητα υπό τη μορφή προσώπου. Αυτές οι παραδόσεις λατρεύουν μια προσωπική Πραγματικότητα που μπορεί να είναι γνωστή και να υπηρετείται με έναν σχετικό τρόπο. Η λατρεία αυτών των θεϊστικών θρησκειών τελικά στοχεύει στην επικοινωνία με αυτό το προσωπικό Όν. Σε αντίθεση, και πάλι σε γενικές γραμμές, οι ανατολικές θρησκείες του ινδουισμού, του βουδισμού και του ταοϊσμού αντιλαμβάνονται αυτή την Απόλυτη Πραγματικότητα σε *απρόσωπη* βάση. Αυτές οι παραδόσεις λατρεύουν μια ενωτική πραγματικότητα που μπορεί να κατανοηθεί και να βιωθεί με έναν εσωτερικό τρόπο. Η λατρεία αυτών των μονιστικών θρησκειών επιδιώκει εντέλει μια *Ένωση* με αυτό το απρόσωπο Όν.

Η Σαηεντολογία ανήκει ξεκάθαρα σ' εκείνες τις θρησκείες των οποίων η λατρεία κατευθύνεται προς μια Απόλυτη Πραγματικότητα που υπερβαίνει τα όρια της φυσικής τάξης και της ανθρώπινης ύπαρξης, ενώ διατηρεί και ικανοποιεί και τα δύο. Όπως σημειώθηκε παραπάνω, ο απώτερος στόχος της θρησκευτικής ζωής στη Σαηεντολογία είναι η επιβίωση «μέσα από ένα Υπέρτατο Ον» ή «ως το Άπειρο». Όπως θα δούμε, το ώντινγκ και η εκπαίδευση είναι οι πρωταρχικές μορφές της λατρείας της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας. Αυτές οι δραστηριότητες λατρείας παρέχουν εφόδια και βοήθεια στους Σαηεντολόγους, ώστε να επιβιώνουν και να αναπτύσσονται σε όλα τα οκτώ δυναμικά. Αυτές οι πνευματικές ασκήσεις παράγουν υγιή και ευτυχισμένα άτομα, οικογένειες και ομάδες. Και, τελικά, η λατρεία δίνει τη δυνατότητα στους Σαηεντολόγους να ανακαλύψουν τον εαυτό τους ως πνευματικά όντα σε ένα πνευματικό σύμπαν που υπερβαίνει ριζικά το φυσικό σώμα και τον υλικό κόσμο.

Ως τέτοια, η αντίληψη της Σαηεντολογίας για την Απόλυτη Πραγματικότητα, έχει περισσότερα κοινά με τις μυστικιστικές παραδόσεις των ανατολικών θρησκειών παρά με τις αντίστοιχες στη Δύση. Παρόλο που η Εκκλησία της Σαηεντολογίας διαβεβαιώνει ρητά την *ύπαρξη* του Θεού, δεν έχει κανένα δόγμα σχετικά με τη *φύση* του Θεού. Οι Σαηεντολόγοι είναι ελεύθεροι να συμβολίζουν τον Θεό είτε με προσωπικό είτε με απρόσωπο τρόπο εφόσον επιβεβαιώνουν την πραγματικότητα του Θεού. Ως επί το πλείστον, όμως, σκέφτονται τον Θεό περισσότερο ως μια πνευματική Δύναμη που καλεί τα άτομα σε εξερεύνηση και ανακάλυψη, και λιγότερο ως προσωπικό ον που απαιτεί προσωπική αφοσίωση και υπακοή. Ο Θεός βρίσκεται μάλλον εντός παρά εκτός, μέσω της εμπειρίας του ατόμου παρά σε δογματικές διδασκαλίες.

IV.II. ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΣΤΗ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ

Οι μορφές της λατρείας διαφέρουν από τη μια θρησκεία στην άλλη, ανάλογα από τη συγκεκριμένη κατανόηση της θείας και ανθρώπινης πραγματικότητας που παρέχει μια θρησκεία. Αλλά μπορούν να γίνουν κάποιες ευρείες γενικεύσεις μεταξύ των μορφών λατρείας στις ανατολικές και δυτικές θρησκευτικές παραδόσεις. Σε αντίθεση με τις δυτικές θρησκευτικές παραδόσεις, όπου τα θέματα της λατρείας επικεντρώνονται στην προσευχή και σε ύμνους προς έναν προσωπικό Θεό, τα θέματα της λατρείας στις ανατολικές θρησκείες επικεντρώνονται στον διαλογισμό και στην ταύτιση με ένα απρόσωπο Απόλυτο. Οι παλαιότερες θρησκείες υμνούν μια σχέση ανάμεσα στο άτομο και στο Υπέρτατο Ον, και οι νεότερες εγκαθιδρύουν τη σύνδεση μεταξύ του πραγματικού εαυτού και της Υπέρτατης Πραγματικότητας.

Ενώ η Σαηεντολογία είναι μια διακριτή θρησκεία με τις δικές της διακριτές μορφές λατρείας, αυτές οι μορφές έχουν περισσότερα κοινά με τα πνευματικά θέματα των ανατολικών θρησκειών απ' ό,τι

με τις πνευματικές λατρείες της δυτικής πίστης. Όπως στις αντίστοιχες εκκλησίες, η λατρεία της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας είναι μια εξαιρετικά πειθαρχημένη και βαθιά καλλιεργημένη διαδικασία αυτοεξέτασης και αυτοανάπτυξης. Αυτές οι πνευματικές ασκήσεις που αυξάνουν την επίγνωση του ατόμου και την ικανότητά του, χωρίζονται σε γενικές γραμμές στις δύο κατηγορίες του ώντιτινγκ και της εκπαίδευσης, τις δύο πλευρές της Γέφυρας της Σαηεντολογίας προς την Πλήρη Ελευθερία.

Το ώντιτινγκ της Σαηεντολογίας, το οποίο παρουσιάζει κάποια ομοιότητα με τη χριστιανική εξομολόγηση και τον βουδιστικό διαλογισμό, είναι μια μορφή πνευματικής καθοδήγησης που επιτρέπει σε ένα άτομο να ανακαλύψει την ταυτότητά του ως πνευματικό ον που έχει τη δυνατότητα άπειρης επιβίωσης. Το ώντιτινγκ κυμαίνεται από πολύ απλές έως πιο διεισδυτικές θρησκευτικές εμπειρίες καθώς εξελίσσεται κανείς όλο και ψηλότερα στη Γέφυρα. Οι Σαηεντολόγοι πιστεύουν ότι τα υψηλότερα επίπεδα πνευματικής επίγνωσης και ικανότητας μπορούν να επιτευχθούν μόνο αν προχωρήσει κανείς προοδευτικά στα επίπεδα του ώντιτινγκ. Τα χαμηλότερα επίπεδα του ώντιτινγκ οδηγούν στην πνευματική κατάσταση του «Κλήαρ», στην οποία το άτομο απελευθερώνεται για να ζήσει μια υγιή και παραγωγική ζωή, ενώ τα ανώτερα επίπεδα ώντιτινγκ που είναι γνωστά ως επίπεδα του «Λειτουργικού Θήταν» κατευθύνουν την ικανότητα του θήταν ώστε να επηρεάζει άμεσα τη ζωή, την ύλη, την ενέργεια, τον χώρο και τον χρόνο.

Η εκπαίδευση της Σαηεντολογίας, η οποία είναι παρόμοια με τη μελέτη των ιερών κειμένων και της θρησκευτικής διδασκαλίας στον ιουδαϊσμό και στον χριστιανισμό, καθώς και στον ινδουισμό και στον βουδισμό, αυξάνει την ελευθερία που επιτυγχάνεται μέσα από το πνευματικό ώντιτινγκ με τη γνώση που αποκτιέται από τη θρησκευτική εκπαίδευση. Το ευρύ πεδίο της εκπαίδευσης στη Σαηεντολογία είναι χωρισμένο σε πολυάριθμα μαθήματα, τα οποία κυμαίνονται από μαθήματα χαμηλότερου επιπέδου, που διδάσκουν βασικές αρχές, έως μαθήματα ανώτερου επιπέδου, που καλύπτουν πλήρως τα φιλοσοφικά και τεχνικά υλικά της Διανοητικής και της Σαηεντολογίας. Υπό αυτή την έννοια, η εκπαίδευση προσφέρει στο άτομο την ίδια βαθιά γνώση που προσφέρει και το ώντιτινγκ. Πράγματι, η πρακτική της πίστης για τους Σαηεντολόγους αποτελείται σε ίσα μέρη από ώντιτινγκ και εκπαίδευση πάνω στις αρχές και στην τεχνολογία της Σαηεντολογίας. Ένα άτομο δεν μπορεί να επιτύχει την πλήρη πνευματική επίγνωση και ενδυνάμωση χωρίς να ανέλθει και στις δύο πλευρές της Γέφυρας προς την Πλήρη Ελευθερία.

Ενώ οι πρωταρχικές μορφές λατρείας σε όλες τις θρησκείες κατευθύνονται προς ιερά αντικείμενα και εκφράζουν πνευματικές εμπειρίες, υπάρχουν άλλες τελετές που συνήθως εκτελούνται στο πλαίσιο και στο πνεύμα της λατρείας. Θεμελιώδης αρχή μεταξύ αυτών των άλλων πρακτικών είναι οι τελετουργίες που σηματοδοτούν τις μεγάλες στιγμές της μετάβασης και μετασχηματισμού

στην ατομική και κοινοτική ζωή. Κάθε θρησκεία έχει γιορτές του κύκλου ζωής του πιστού και της ιερής ιστορίας της παράδοσης, και η Σαηεντολογία δεν αποτελεί εξαίρεση. Οι Εκκλησίες της Σαηεντολογίας γιορτάζουν τακτικά τις ιεροτελεστίες της ονοματοδοσίας, του γάμου και της ταφής, σύμφωνα με το τελετουργικό της Σαηεντολογίας, και τιμούν επίσης τις ιερές μέρες της ιστορίας της πίστης τους και της κοινής ζωής τους.

IV.III. ΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΣΤΗ ΣΑΗΕΝΤΟΛΟΓΙΑ

Στην ιστορία των θρησκειών, η λατρεία μπορεί να λάβει χώρα είτε σε ιδιωτικές είτε σε δημόσιες εκδηλώσεις. Η λατρεία δεν περιορίζεται σε επίσημες τελετές και σε ομαδικούς εορτασμούς στις συναθροίσεις μιας θρησκευτικής κοινότητας. Η ιδιωτική λατρεία λαμβάνει χώρα συχνά στο σπίτι όπου εξαρτάται από καθορισμένες χρονικές στιγμές (όπως σε γεύματα ή κατά την έγερση και την απόσυρση). Τα καθημερινά λατρευτικά αντικείμενα του χριστιανού, οι τελετουργικές ευχές του Εβραίου, οι καθημερινές προσευχές του μουσουλμάνου, οι τελετουργικοί ψαλμοί του ινδουιστή και ο καθιστός διαλογισμός του βουδιστή, είναι όλα αυθεντικές εκφράσεις λατρείας, αν και διεξάγονται στην ιδιωτικότητα του σπιτιού κάποιου ή ακόμη και στη μοναξιά του μυαλού του. Αλλά η λατρεία είναι επίσης μια δημόσια εκδήλωση, είτε γίνεται σε συνεννόηση με τους άλλους ή απλώς παρέα με τους άλλους. Η συλλογική λατρεία είναι ο κανόνας για την κοινή λατρεία στις θεϊστικές θρησκείες της Δύσης. Τα λόγια των ανθρώπων απευθύνονται στον Θεό μέσα από καθιερωμένες προσευχές και ύμνους, και σε ανταπόδοση ο λόγος του Θεού διακηρύσσεται προς τους ανθρώπους μέσα σε κείμενα και ερμηνείες. Το πρότυπο της κοινής λατρείας είναι κάπως διαφορετικό στις μονιστικές θρησκείες της Ανατολής. Βέβαια, υπάρχουν πολλές περίτεχνες τελετές και φεστιβάλ που εορτάζονται με έναν συλλογικό τρόπο. Αλλά οι πιστοί συνήθως συγκεντρώνονται σε κοινούς ναούς, όπου κάθε πιστός απαγγέλλει και συμμετέχει στις καθιερωμένες τελετουργικές δηλώσεις και χειρονομίες ως πράξη αφοσίωσης. Σε οποιοδήποτε πρότυπο της κοινής λατρείας, ο εορτασμός της λατρείας εξαρτάται από μια ομάδα ειδικών που είναι αυθεντίες στους τρόπους και στο νόημα λατρείας.

Παρόμοια με άλλες θρησκείες, η λατρεία στην Εκκλησία της Σαηεντολογίας μπορεί να λάβει χώρα σε ιδιωτικές και δημόσιες περιστάσεις. Το ώντιτινγκ μπορεί να λάβει χώρα σε ένα οποιοδήποτε ήρεμο, χωρίς περισπασμούς, περιβάλλον, όπως στο σπίτι. Ωστόσο, σε τέτοιες περιστάσεις επιβλέπεται από έναν άρτια εκπαιδευμένο Επόπτη του Κέις μέσω της χρήσης μια γραπτής καταγραφής των συνεδριών του ώντιτινγκ. Στη συντριπτική του πλειονότητα, το ώντιτινγκ λαμβάνει χώρα σε εγκαταστάσεις της Εκκλησίας όπου υπάρχουν ειδικά εξοπλισμένα δωμάτια για τον σκοπό αυτόν, και όπου η βοήθεια από τους Επόπτες του Κέις και τους άλλους είναι άμεσα διαθέσιμη σε σχέση με τον προγραμματισμό και τη διαχείριση αυτών των θρησκευτικών υπηρεσιών. Με εξαίρεση τα Μαθήματα δι' Αλληλογραφίας που γίνονται

από το σπίτι και που σχεδιάστηκαν για να οδηγούν στα βασικά βιβλία της Διανοητικής και της Σαηεντολογίας, η επίσημη εκπαίδευση διεξάγεται σε εγκαταστάσεις της Εκκλησίας υπό την εποπτεία εκπαιδευμένων Εποπτών. Το ώντιτινγκ σε μερικά από τα ανώτερα επίπεδα, τα «ΟΤ» επίπεδα, διεξάγεται ως «σόλο ώντιτινγκ». Σε αυτή την περίπτωση, ένας Σαηεντολόγος ακολουθεί συγκεκριμένες οδηγίες, δίνοντας ώντιτινγκ στον εαυτό του όντας ο ίδιος και ώντιτορ και το άτομο που λαμβάνει το ώντιτινγκ. Παρ' όλα αυτά, το σόλο ώντιτινγκ γίνεται μόνο υπό την αιγίδα ενός Ανώτερου Οργανισμού ή του Οργανισμού Παράδοσης Υπηρεσιών του Φλαγκ, όπου τα γραπτά αρχεία των συνεδριών του ώντιτινγκ εξετάζονται τακτικά από τους Επόπτες του Κέις, για να εξασφαλιστεί ότι το ώντιτινγκ ακολουθεί πιστά τις σχετικές Γραφές και ότι επιτυγχάνονται τα αναμενόμενα πνευματικά κέρδη. Παρόλο που το ώντιτινγκ και η εκπαίδευση τείνουν να είναι ατομικές παρά ομαδικές μορφές λατρείας στη Σαηεντολογία, αυτό δεν είναι λιγότερο συνηθισμένο από ό,τι στον βουδιστικό διαλογισμό σε ένα βουδιστικό Κέντρο υπό την καθοδήγηση ενός πνευματικού ειδικού ή στη μελέτη της Τορά από έναν ραββίνο σπουδαστή σε μια εβραϊκή σχολή υπό την εποπτεία ενός μελετητή του Ταλμούδ.

Όπως και να διευθετούνται οι εκδηλώσεις λατρείας, είτε η λατρεία είναι δημόσια, ιδιωτική ή συλλογική, το κέντρο λατρείας διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο σε κάθε θρησκεία. Τέτοια κέντρα λατρείας φέρουν διαφορετικές ονομασίες και παρουσιάζουν διαφορετικές αρχιτεκτονικές. Οι εκκλησίες, οι συναγωγές, τα τζαμιά και οι ναοί, τα άσραμ και τα παρεκκλήσια έχουν τη δική τους χαρακτηριστική όψη και αίσθηση. Αλλά οι θρησκευτικοί τους σκοποί και οι λειτουργίες τους είναι παρόμοια. Αυτοί οι «χώροι λατρείας» παρέχουν το ιερό περιβάλλον στο οποίο διεξάγονται τακτικά οι «θείες υπηρεσίες» που αφορούν μια δεδομένη θρησκεία. Όπως κάθε θρησκεία, οι εκκλησίες της Σαηεντολογίας έχουν το δικό τους χαρακτηριστικό περιβάλλον. Και είναι τα κέντρα και των ιδιωτικών και των δημόσιων υπηρεσιών λατρείας.

IV.IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Λόγω της επαγγελματικής μου εκπαίδευσης και της ακαδημαϊκής μου έρευνας που συνοψίζεται παραπάνω, είμαι πεπεισμένος ότι η Σαηεντολογία είναι μια λατρευτική κοινότητα. Όπως αρμόζει σε μια νέα θρησκεία, οι μορφές λατρείας της Εκκλησίας της Σαηεντολογίας είναι διακριτές σύμφωνα με τη δική της κατανόηση της θείας και ανθρώπινης πραγματικότητας. Και, παρόμοια με άλλες θρησκευτικές παραδόσεις, η λατρεία της Σαηεντολογίας προορίζεται να εντείνει την πνευματική επίγνωση και να αναπτύξει την πνευματική ικανότητα του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας, και τελικά του κόσμου.

LONNIE D. KLIEVER
26 Σεπτεμβρίου 1994